

Sirkku Varjonen

Löytävätkö sairausjärjestöt ja maahanmuuttajat toisensa?

Sairaus voi koskettaa ketä tahansa ja horjuttaa arjen perustuksia. Silloin sairastunut ja hänen läheisensä voivat saada erilaisilta potilas- ja sairausjärjestöiltä arvokasta neuvontaa ja psykososiaalista tukea. Järjestöjen palveluihin kuuluu vertaistukea ja sopeutumisvalmennuskursseja. Palvelut ovat usein ilmaisia ja kaikille niitä tarvitseville avoimia. Mutta ovatko ne käytännössä kaikkien saatavilla?

Kuinka helppoa on osallistua eri sairauksia edustavien järjestöjen tukitoimintaan, jos on muuttanut Suomeen jostain toisesta maasta? Näyttää siltä, että se on aika hankalaa.

Järjestöt huolissaan maahanmuuttajien vähäisestä osallistumisesta

Haastattelin viime talvena useiden valtakunnallisten sairausjärjestöjen toiminnasta vastaavia ihmisiä. Heidän oma käsityksensä oli, että Suomeen muuttaneita ihmisiä ei juuri osallistu järjestöjen toimintaan ja tästä oltiin huolissaan.

Kautta linjan järjestöissä oltiin sitä mieltä, että olisi tärkeää, että palvelut saavuttaisivat myös maahanmuuttajat, onhan kyse yhdenvertaisuudesta. Järjestöt haluavat tukea kaikkia tukea tarvitsevia. Terveystieteiden tutkimuskeskuksessa on kyselytietomateriaalia muillakin kuin suomen ja ruotsin kielellä. Järjestöissä myös tunnistettiin maahanmuuttajat mahdollisesti erityisen haavoittuvana ryhmänä, sillä jos kotoutuminen Suomeen on vielä kesken, voi sairaus kuormittaa kohtuuttoman paljon jo ennestään haastavassa elämäntilanteessa.

Monet järjestöt näkivät itsensä myös kotoutumisen tukijoina: Järjestö voi auttaa suomalaisen palvelujärjestelmän tutuksi tekemisessä ja palvelujen saaminen rakentaa luottamusta yhteiskuntaan. Järjestötoiminnasta voi myös löytyä uusia tuttavuuksia ja sekin voi auttaa Suomeen muuttaneita kiinnittymään tänne.

Joissakin järjestöissä oli käännetty esitteitä ja lehtiartikkeleita eri kielille ja muutamia sopeutumisvalmennuskurssejakin oli pidetty muilla kuin kotimaisilla kielillä. Useimmiten oltiin kuitenkin vasta havahduttu siihen, että jotain olisi hyvä tehdä.

#maahanmuuttajat

#osallisuus

#sairausjärjestöt

Ydinasiat

- Maahanmuuttajat ovat aliedustettuina sairausjärjestöjen toiminnassa.
- Sairausjärjestöt haluavat tukea myös maahanmuuttajia ja avata toimintansa heille.
- Järjestöissä kaivataan tukea, jotta toiminta saavuttaisi paremmin maahanmuuttajat.

Osallistumisen esteitä

Minkälaisia haasteita järjestöt näkivät maahanmuuttajat tavoittavan toiminnan järjestämisessä?

”Teema kiinnostaa, mutta tarvittaisiin tukea. Tarvitaan myös kumppaneita. Asiakkaita ei osata löytää ja markkinoida oikeille tahoille. Tai sitten sisältö ei kiinnosta ja vastaa tarvetta.” Näin osuvasti eräässä järjestössä kiteytettiin asia.

Kiinnitin itse huomiota siihen, että monilla järjestöillä oli verkkosivuillaan tietoa vain suomeksi tai mahdollisesti ruotsiksi. Jos Suomeen muualta muuttanut ei vielä puhu sujuvasti kotimaisia kieliä, hän tuskin etsii niillä kielillä sairautta koskevaa tietoakaan verkosta. Järjestötoiminta ei myöskään ole kaikkialla maailmassa lainkaan niin yleistä kuin Suomessa. Ei siis ihme, etteivät kaikki maahanmuuttajat välttämättä tiedä suomalaisten järjestöjen olemassaolosta, saati niiden palveluvalikoimasta.

Sairautta koskevan tiedon jakaminen ja tukipalvelujen esittely eri kielillä eivät vielä yksinään takaa sitä, että tieto tavoittaa sitä kaipaavan. On hyvä muistaa, että kaikki eivät käytä internetiä lainkaan ja maahan muuttaneiden joukossa on myös lukutaidottomia ihmisiä.

Silloinkin kun tieto löydetään verkkosivuilta, voidaan sisältö kokea epäluotettavaksi tai toimintaan osallistuminen hankalaksi, jos järjestö tai sen toimintaan osallistuvat ihmiset eivät ole tuttuja. Kuten eräs järjestötoimija totesi: myös suomalaiset tulevat mukaan järjestön toimintaan tyypillisesti tuttavansa kutsusta tai suosituksesta.

Sekään ei ole itsestään selvää, että maahan muuttaneen ihmisen tarpeisiin vastataan onnistuneesti, kun hän löytää tiensä järjestön palvelujen äärelle.

Esteiden yli yhdessä

Maahanmuuttajien osallistuminen eri sairausryhmiä edustavien järjestöjen toimintaan näyttää siis kauniisti sanottuna melko haasteelliselta. Onneksi jokaisen toimijan ei tarvitse ratkoa kaikkia haasteita yksin.

Vinkkejä siihen, kuinka järjestöt voivat kehittää toimintaansa niin että se tavoittaisi ja palvelisi paremmin myös maahan muuttaneita löytyy mm. Kuntoutussäätiön Yhteisömediasta.

Yhteystiedot

Sirkku Varjonen, Kuntoutussäätiö, sirkku.varjonen@kuntoutussaatio.fi

www.kuntoutussaatio.fi/tutkittuatietoa

KIRJALLISUUTTA:

Castenada, A. ym. (2018). Pakolaisten mielenterveyden tukeminen Suomessa: PALOMA-käsikirja. Helsinki: THL. (www.julkari.fi/handle/10024/136193)

Kuntoutussäätiön Yhteisömedia
<https://yhteisomedia.fi/osal-liseksi-yhteiskuntaan/maahanmuuttajat/>

Kuntoutussäätiö